

Тетяна Федорівна СУНДУК

старший викладач Державний торговельно-економічний університет

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8433-1939>

e-mail: 1993_coloxaukrnet@ukr.net

Оксана Василівна КАЛИТА

к.е.н., доцент кафедри, Державний торговельно-економічний університет

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2020-5751>

ІНДИКАТОРИ ФІНАНСОВОГО РИНКУ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Мета статті – дослідити європейські індикатори фінансового ринку, які може бути використано в Україні в умовах дотримання курсу на європейську інтеграцію. У статті продемонстровано найпопулярніші європейські індикатори процентних ставок, які використовують для визначення вартості довготривалого кредитування. Звернення до європейського досвіду використання фінансових індикаторів актуальне для України, особливо з огляду на євроінтеграційні устремління.

Ключові слова: безпека, фінансові індикатори, України, Європейський Союз

ВСТУП

Сучасний фінансовий ринок України потребує реорганізації у зв'язку із євроінтеграційними прагненнями держави. Відповідно серед багатьох чинників розвитку кредитно-грошового господарства є запозичення досвіду країн-учасниць Європейського Союзу (ЄС) у галузі фінансових індикаторів. Водночас реалії української фінансової системи, її функціонування та регулювання все ще далекі від оптимального становлення. Використання європейського досвіду може дати потужний імпульс до подальшого вдосконалення механізмів роботи фінансового ринку.

Однак умови організації економічної діяльності в європейських країнах відрізняються від українських реалій. Отже, важливо виокремити певні індикатори фінансового ринку, які тривалий час застосовуються у країнах-членах ЄС та які можуть бути корисними для налагодження фінансових справ у потенційних учасниках єдиного європейського політичного простору у майбутньому.

Постановка проблеми

На сучасному етапі свого розвитку фінансова система України, що є важливим складником господарського організму країни, має проблеми, які впливають на наростання економічної нестабільності та збільшення соціальних конфліктів, посилені російською військовою агресією, гальмуванням фінансово-кредитних, юридичних та соціальних перетворень. Військові дії та тіньова економіка приховують реальне економічно-фінансове становище підприємств, що перебувають у різних формах власності. Проблеми, що послаблюють фінансову систему, також потрібно брати до уваги як під час проведення реформ та ухвалення відповідних законодавчих ініціатив, так і у використанні європейського досвіду управління грошовими фондами.

Держави із розвиненішими фінансовими системами демонструють стабільні обсяги економічного зростання, тому що між рівнями їх розвитку та інтенсивним розвитком національних господарств існує прямиий зв'язок. Європейські фінансові системи мобілізують заощадження, залучають інвестиційні можливості, ре-

гулюють страхування, розподіляють та диверсифікують ризики, мають на меті посприяти корпоративному контролю тощо. Завдяки налагодженому функціонуванню фінансових систем відбуваються своєчасний збір та оброблення інформації для інвесторів та інвестиційних проєктів, що підвищує довіру й призводить до ефективнішого розподілу коштів, нагляду та корпоративного контролю за витратами і прибутками. Для визначення стабільного становища використовують також певні індикатори, за допомогою яких регулюють можливості та контролюють ризики фінансового ринку. Для України такі механізми є надзвичайно актуальними, оскільки серед проблем фінансової системи є неефективна система державного управління фінансами, яка значно заважає сталому розвитку економіки та фінансового господарства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Особливості визначення індикаторів фінансового ринку цікавлять багатьох європейських вчених. Відтак, методологічну базу статті загалом складають праці європейських та азійських дослідників. Зокрема, А. Агбада (Andrew Agbada) охарактеризував сучасне становище світових фінансових ринків, основну увагу дослідник приділив емпіричному аналізу показників фінансового розвитку та показників ринку капіталу [1]. Дж. Кроулі (Joe Crowley) та інші окреслили значення основних індикаторів на покращення системи фінансових послуг у світі [2]. З іншого боку, турецькі вчені Г. Киймаз (Halil Kiyamaz) та Б. Озтурккал (Belma Ozturkkal) окреслили основні оцінки та показники сучасного фінансового ринку [3]. Нідерландські дослідники на чолі із М. Тімерманс (Monique Timmermans) на основі даних національного фінансового ринку проаналізували основні індикатори ризику. Також автори окреслили деякі серйозні економічні виклики та соціальні наслідки, що впливають на трансформацію фінансових показників [4]. Дослідниця Л.С. Талані (Leila Simona Talani) дослідила основні фінансові трансформації в ЄС, окреслила імовірні виклики та шляхи їх подолання на основі ґрунтовного статистичного аналізу [5]. Основні економічні, соціальні, політичні трансформації на тлі поширення пандемії COVID-19 проаналізував італійський вчений Г. Делледонне (Giacomo

Delledonne) [6].

Цінними напрацюваннями українських вчених є роботи Л. Примостки [7], С. Благуна [8] та Р. Магути [9]. Колектив авторів на чолі із Л. Примосткою дослідив основні зміни парадигм розвитку фінансового ринку на тлі поширення євроінтеграційних стремлень. С. Благун охарактеризував вплив фінансових інновацій на розвиток фінансових показників [8]. Р. Магута охарактеризувала основні фінансові індикатори, які впливають на оцінювання тенденцій нестабільності [9]. Дослідниця зауважувала, що отримані розрахунки фінансових індикаторів засвідчили, що в Україні загалом існує поглиблена фінансова нестабільність у збільшенні боргових інструментів, розширенні імпорту фінансових послуг; погіршенні системи торгів цінних паперів, погіршенні системи джерел фінансування тощо [9]. Водночас недослідженими залишаються конкретні механізми, які зможе використати Україна для застосування європейських індикаторів фінансового ринку.

МЕТА статті – звернення до аналізу європейських індикаторів фінансового ринку, які може бути використано в Україні в умовах дотримання курсу на європейську інтеграцію. Відповідно, **завдання** статті:

- 1) дослідити механізми реалізації фінансових індикаторів у країнах ЄС;
- 2) описати основні європейські індикатори фінансової стабільності;
- 3) дослідити інструменти фінансового регулювання, які можуть використовуватися в Україні.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У статті використано загальнонаукові логічні методи дослідження: аналіз, синтез, індукція та дедукція. На основі абстрагування вдалося перейти від загальних (прийнятих у науці) суджень до власних висновків. За допомогою методу прогнозування охарактеризовано європейські індикатори фінансового ринку, які можуть використовуватися в Україні.

Основними матеріалами слугували офіційні міжнародні документи: нормативні та рекомендаційні акти. Зокрема використано принципи «Рекомендаційних та нормативних документів Базельського комітету, Посібник Індикаторів фінансової стійкості, який розроблено Міжнародним валютним фондом у 2019 р. [10]. Окреме значення мало застосування «Стандартів Міжнародного валютного фонду щодо структуризації фінансового сектора». Зауважимо, що «Директиви ЄС» стали також важливими матеріалами для цього дослідження [11].

РЕЗУЛЬТАТИ

Інструментарій, який використовується у країнах ЄС як фінансові індикатори, – досить великий. Widely Used Benchmarks (WUB), Financial soundness indicators (FSI) – широко застосовані індикатори ринку. Значення індикаторів для фінансового ринку надзвичайно важливе. Існування надійних фінансових індикаторів є ключовою умовою розвитку фінансового ринку, яка впливає на появу механізмів та інструментів попередження ринкових ризиків [2]. Відтак, це, зі свого боку, впливає на ефективність функціонування трансмісійного механізму фінансової політики загалом.

Зауважимо, що вагоме значення індикаторів на

світові фінансові ринки спонукало міжнародних регуляторів до формування системи рекомендацій з функціонування національних систем фінансових індикаторів [10].

У 2012 р. за дорученням G20 проведено Financial Stability Board (FSB) за участю International Organization of Securities Commissions (IOSCO) та представників професійної спільноти з урегулювання ключових фінансових показників. Водночас прийнято «Принципи для фінансових індикаторів», шр створено IOSCO [4]. Нині вони становлять стандарт для формування нових показників фінансової стабільності. У результаті також розроблено низку рекомендацій з регулювання та нагляду за формуванням національних систем фінансових індикаторів [10]. Одним з основних індикаторів стала передача чималих повноважень регуляторам, які здійснюють контроль над ліцензуванням учасників фінансового ринку. У звіті Financial Stability Board від 2013 р. наголошено, що національні регулятори повинні гарантування дотримання принципів прозорості й надійності у сфері формування фінансових індикаторів, які активно застосовуються у фінансовому ринку [4].

Від 2012 р. Великобританія стала лідером з впровадження нових методів діяльності фінансових індикаторів, що закріплено у законодавстві. Зокрема, держава робила різноманітні нововведення, які переважно стосувалися регуляції повноважень з контролю за діяльністю організацій, що беруть участь у формуванні найбільш вагомих індикаторів. Уряд держави також активно розробляв та впроваджував норми кримінальної відповідальності за фактами фінансового шахрайства. Такі нововведення також почали використовуватися у інших країнах ЄС [11].

В основному посібнику з індикаторів фінансової стійкості, що розроблено Міжнародним валютним фондом (МВФ), запропоновано цілу низку критеріїв, що формується з основного та додаткового наборів індикаторів [10]. До основного набору входять основні індикатори, які характеризують загалом стан фінансового сектора (далі – ІФС) [9] (табл. 1).

Водночас у додатковий сектор входять показники-індикатори, що не входять в основний набір [9]. Зауважимо, що у контексті реалізації FSAP (Financial Sector Assessment Program) МВФ і Світовий Банк використовують більш широкую низку ІФС, відтак FSI (Financial Soundness Indicators) – це вибірка найбільш важливих індикаторів, які є запропонованими з метою охоплення для аналізу якомога більшої кількості країн [10]. Наголосимо на тому, що деяких індикаторів немає в багатьох державах (табл. 2).

Отже, індикатори фінансового ринку можна поділити на загальні (макро) та спеціальні (мікро). До загально-економічних належать усі ті показники розвитку країни, які впливають на її фінансове становище. Зокрема, до таких індикаторів належать показники сумарного ВВП держави та ВВП на душу населення. Останній показник демонструє узагальнену платоспроможність та можливий попит на додаткові фінансові ресурси. У випадку, коли зростає ВВП тієї чи іншої країни, зростає її фінансовий ринок і відповідно платоспроможність та попит на фінансові послуги. Ще одним індикатором загального плану є ВВП – валова вартість усієї продукції, яка доступна у тій чи іншій країні.

Таблиця 1 – **Основний набір індикаторів фінансового ринку** (складено авторами статті на підставі аналізу *Financial Soundness Indicators Compilation Guide [10]*)

Основний набір індикаторів фінансового ринку	
	Достатність капіталу
	Якість активів
	Прибутки та прибутковість
	Ліквідність
	Чутливість до ринкового ризику

Таблиця 2 – **Додатковий набір індикаторів фінансової надійності** (складено авторами статті на підставі аналізу *Financial Soundness Indicators Compilation Guide [10]*)

Депозитні організації	Капітал до активів, Великі позики до капіталу Географічний поділ позик Брутто-активи у системі фінансових інструментів Брутто- зобов'язання у системі фінансових інструментів Дохід від торгівлі Витрати на персонал до непроцентних витрат Розкид між довідковими кредитними та депозитними ставками Депозити клієнтів до загальних (неміжбанківських) кредитів Кредити в іноземній валюті у контексті загальної суми кредитів Номіновані в іноземній валюті позики Номіновані в іноземній валюті зобов'язання Зростання кредитів приватному сектору
Інші фінансові корпорації	Активи у структурі ВВП Активи сукупних активів фінансової системи
Нефінансові корпорації	Борг власних коштів Дохідність капіталу Чиста сума в іноземній валюті Прибутки до витрат на сплату відсотка і основної суми
Домашні господарства	Борг домашніх господарств у структурі ВВП Платежі домашніх господарств
Ринкова ліквідність	Середній показник між цінами купівлі-продажу у системі цінних паперів Середній оборотний показник ринку цінних паперів
Ринки нерухомості	Ціни на нерухомість Житлові позики Комерційні позики

Важливими макроіндикаторами фінансового ринку є показники банківської діяльності. Достатність капіталу відображає чіткі знання про наявність необхідного банківського капіталу, який можна використати як джерело покриття потенційних збитків. Тобто він відображає рівень надійності банківської системи. Індикатор якості активів визначає не тільки кількісні, але також якісні показники банківських коштів та інших ресурсів. Коефіцієнти розрахунків такої якості можуть відрізнятися залежно від методик підрахунку, оскільки, наприклад, фінансисти Світового банку та FSI можуть вдаватися до аналізу дещо відмінних фінансових показників. Важливими показниками фінансового ринку є можливість отримувати прибутки (бути прибутковим підприємством), що визначається як у теперішній, так і у майбутній перспективах. Рівень прибутковості впливає також на ринкову вартість компанії, тож використовується акціонерами для розуміння загального стану стабільності та надійності для подальшого інвестування. Отож, банківські індикатори – надзвичайно важливі, оскільки демонструють загалом надійність та стабільність роботи банківської системи. Ліквідність стає важливим показником банківської сфери, адже демонструє здатність фінансової установи перевести активи у готівковий вигляд із найменшими втратами. На високу ліквідність банків зважають інвестори та вкладники. Рейтинги чутливості до ринкового ризику визначаються за деякими різними підра-

хунками, які регулятори запроваджують на національному і наднаціональному рівнях, проте його показники беруть до уваги під час макро і макрофінансових розрахунках.

Водночас до уваги у розрахунках беруться інші можливості: розвиток небанківського фінансування, захист прав кредиторів та інвесторів, створення умов для залучення довгострокових інвестицій до фінансової та економічної системи країни.

До спеціальних (мікро) індикаторів фінансового ринку належать розвиток ринків небанківських фінансових послуг, створення ліквідних ринків та формування таких інструментів діяльності, які б мінімізували ризики у здійсненні фінансових операцій, вкладення коштів в інноваційний розвиток, розвиток ринку FinTech та цифрових інструментів регуляції, подальше формування наглядових та регуляторних технологій (SupTech, RegTech).

Водночас проблемою є здійснення Банком України окремих операцій з фінансовими інструментами, базовим активом яких є фінансові індикатори, що активно використовуються європейським ринком в межах операцій рефінансування [9]. Важливим питанням є зацікавленість учасників ринку бути контриб'юторами у процесі розрахунку популярних індикаторів [1]. Введення акредитації адміністраторів та введення новітніх правил роботи фінансових індикаторів повинно реалізовуватися шляхом законодавчої еволюції, в основі

якої – європейські практики. Детальні норми здійснення контриб'юторами їхніх обов'язків впливатиме на помітне зменшення юридичних ризиків.

У новочасній світовій практиці існують декілька підходів до визначення правил стосовно роботи фінансових індикаторів: від найбільш демократичного, який передбачає низку заходів із стимулювання добровільної участі в їх формуванні, до більш централізованого [4]. Останній передбачає ведення на рівні законодавства обов'язку надавати усі вагомні дані для розрахунку індикаторів.

Яскравим прикладом першого підходу є досвід Національного банку Польщі, який формує списки контриб'юторів. Він також надає учаснику фінансового ринку – статус Money Market Dealer (MMD). Він дає змогу такому банку рефінансуватися у Національному банку Польщі за індивідуальною схемою. На сьогодні статус MMD дозволяє банку брати участь у нестандартних за строком операціях рефінансування Національного банку Польщі.

Існує також інший принцип регулювання процесу формування індикаторів. Наприклад, влада Німеччини застосовує жорсткий контроль за відповідністю заявлених ставок ринкових цін шляхом впровадження адміністративних покарань (штрафів), які застосовуються до банків, помічених у фінансового маніпулюванні. Влада Лондона ввела кримінальну відповідальність до 7 років ув'язнення за спроби маніпулювання у системі формування індикаторів [4]. В інших державах ЄС кримінальна відповідальність за такі порушення запроваджується з 2016 р. Цей підхід може призвести до позитивних результатів за умов розвиненої системи національних індикаторів, вагомних обсягів угод на грошовому ринку та популярності ринку подібних фінансових інструментів.

Одним із найпопулярніших показників, які використовуються у статистичних підрахунках експертів з ЄС й ґрунтуються на кількісних цінових показниках, є розподіл ВВП та ВВП держав-учасниць ЄС, де більший розкид засвідчує менший рівень фінансової інтеграції [2]. На практиці це також аналіз фінансових ринків та дослідження відмінностей процентних ставок у державах-членах ЄС стосовно грошових, облігаційних та банківських секторів (зі зміненими правилами підрахунків для фондових ринків та торгівлі акціями). Певні активи на європейських ринках придатні для порівняння [11]. Наприклад, мовиться про грошовий ринок, де лідируючі позиції займає Єврозона. Завдяки цьому показники прибутковості подібні у різних країнах, тому що проведення спільної монетарної політики і впровадження єдиної валюти усуває валютні ризики. Україна має окрему валюту, тож для неї аналіз прибутків виглядає ускладненим. Водночас будь-яка країна, яка стане членом ЄС, бере на себе зобов'язання використовувати євро від того часу, як її економічна та фінансова системи відповідатимуть критеріям Маастрихтського договору з монетарної, фіскальної і валютної конвергенції [11]. Головна ціль, яку реалізує цей договір, полягає у тому, аби до Єврозони приєдналися країни із стабільною економікою, що не порушили би спільного грошового і валютного простору ЄС.

Приєднання країн до фінансових механізмів ЄС та орієнтація на умови виконання Маастрихтського до-

говору стає основою для перетворення національних валютних систем держав-учасниць ЄС, що відбувається на принципах глобальності, регіональності та лібералізації. Особливо цей процес відчутний для окремих національних валют: якщо валюти окремих країн-учасниць ЄС не входять до Єврозони, вони на глобальному фінансовому ринку все одно тісно прив'язані до коливань курсу євро, а не долара США [5]. Для інтеграційної перспективи України така ситуація виглядає значно реалістичнішою. Очевидно, що з подальшим наближенням до стандартів ЄС збільшуватимуться обсяги торгівлі євро на українському ринку валюти. Досвід Чехії та Польщі, які зберегли національні валюти, демонструє поступовий перехід від використання фіксованих до плаваючих валютних курсів.

Водночас практика збереження гривні як окремої національної валюти має для України певні негативні моменти. Неприєднання до Єврозони призводить до певних відчутних обмежень для діяльності установ, які виконують функції контролю над обігом валют та регулювання на національному та наднаціональному рівнях [6]. Зокрема, такі держави (у перспективі – також і Україна) не мають права визначати цілі і завдання Європейської Системи Центральних Банків, не беруть участі у призначенні на посади членів виконавчого комітету Європейського Центрального Банку [8]. Важливими також є відлучення від важливого фінансового механізму – управління емісією єдиної європейської валюти, використання її ресурсів для фінансування бюджетного дефіциту, неможливість приймати участь у підготовці угод та інших заходів для регулювання політики валютних курсів [7]. Зважаючи на прив'язаність національних валют до курсу євро, втрата контролю над багатьма фінансовими індикаторами (зокрема, інфляцією) стане викликом для української фінансової системи.

Важливий макроекономічний індикатор фінансового ринку – це стабільність банківської системи країни. Дослідники неодноразово наголошували на тому, що застосування нормативу Tier 1 в Україні є явищем цілком доцільним та необхідним [5]. Доведено, що чимало українських та європейських банківських установ звертаються до стандартів регулювання «Базель III» [4]. Станом на сьогодні в українських реаліях звернення до цього законодавчо не встановлено, проте, беручи до уваги парадигму розвитку, їх запровадження відповідатиме загальноєвропейським тенденціям індикування фінансової стабільності.

Певні зрушення на шляху до використання сучасної регулятивної бази в Україні уже існують. Зокрема, актуальним та діючим є норматив Н2 [4]. Основне його спрямування – це підтримка банківської здатності вчасно та повністю виконувати зобов'язання, які вказано у торгових, кредитних чи будь-яких інших угодах. Щоправда, на даному етапі подібний ефект реалізується завдяки більшому екстенсивному, ніж інтенсивному залученню капіталу із банківського сектору [1]. Тобто оптимальнішим рішенням є перехід на нормативи Tier 1, які здатні продемонструвати реальну якість капіталу, що є актуальним для індикаторів фінансової стабільності [6]. Зокрема, НБУ у рішеннях та постановках ставить умови щодо нарощення регулятивного капіталу шляхом використання екстенсивного збіль-

шення (насамперед страждає якість капіталу) [8]. Однак використання європейського досвіду виглядатиме ефективнішим, тож українським банкам слід нарощувати масу основного капіталу, менше уваги звертаючи на додатковий капітал, який має гіршу якість.

Окремим викликом для стабільності європейського фінансового ринку стала пандемія COVID-19, яка суттєво вплинула на трансформацію багатьох економічних структур. Із початком поширення цього масштабного захворювання помітно збільшився попит на використання цифрових фінансових послуг, зросли можливості та обсяги банківських послуг із застосуванням різноманітних дистанційних ресурсів та платформ. Водночас відбувалася також трансформація масштабів фінансових загроз. Це вимагає розроблення відповідних норм та стандартів регулювання, нових індикаторів стабілізації фінансового ринку, які мають бути адаптованими до новочасних змінних цифрових загроз та викликів. Отже, вагомою залишається потреба у системному оновленні принципів регулювання фінансового ринку, окремих аспектів пов'язаних із електронними коштами, віртуальними валютами. Вважаємо, що окремим важливим показником розвитку цифрового фінансового ринку повинен стати індикатор впровадження та розвитку цифрових фінансових продуктів.

Трансформація основних парадигм регулювання фінансового ринку повинна враховувати важливі загрози та виклики сучасності. Отож, сучасні індикатори фінансової стабільності повинні стати концептуальною базою для формування нової моделі із наголосом на ризико-орієнтовану побудову фінансових інституцій. Відтак, в ЄС використовуються спеціальні (мікро) індикатори розвитку цифрового фінансового ринку, які сприяють розвитку ринку FinTech й цифрових технологій. Вони повинні стати базою для розроблення та впровадження стратегії розвитку FinTech в Україні. Такі складники як використання інформаційних технологій, їхня адаптація до національних економік, інтелектуальний капітал, впровадження інноваційних управлінських рішень, сучасних наглядових технологій впливатимуть на трансформацію фінансового ринку і надалі.

Через поширення пандемії COVID-19 у європейській системі фінансового ринку вагоме значення має

використання спеціальних інноваційних наглядових технологій суптех (SupTech), показник використання яких є важливим мікро індикатором фінансового ринку. Сюди входять інформаційні та комп'ютерні рішення, використовувані фінансовими регуляторами для контролю, моніторингу, запобігання шахрайству та підтримки стабільності фінансового ринку. Елементи вказаних технологій починають впроваджуватися і в Україні, що є хорошою тенденцією для розвитку національного фінансового ринку.

Іншим спеціальним (мікро) індикатором, що використовується в ЄС, є показник розвитку регулятивних та наглядових технологій на базі регтех (RegTech), які застосовують певні можливості блокчейну. Регтех – це повністю новий підхід до регулювання фінансового ринку, в якому використовуються спеціальні технічні засоби та матеріали хмарних сервісів. Позитивним явищем є те, що в Україні від 2023 р. передбачено легальні основи для розвитку блокчейну, тож подібні механізми регулювання та індикатори з часом буде використано в Україні.

ВИСНОВКИ

Отже, використання фінансових індикаторів в Україні, які активно застосовуються в фінансових системах країн-учасниць ЄС, є цілком перспективним з огляду на євроінтеграційні устремління України. У дослідженні такі показники фінансового ринку поділено на загальні (макро рівень) та спеціальні (мікро рівень). До загальних належать ВВП, ВНП, банківські показники, захист прав кредиторів та інвесторів. До спеціальних (мікро) відносяться індикатори цифрового розвитку, показники ринку FinTech, становлення регуляторних та наглядових технологій тощо. Сьогодні індикаторні механізми пропонують різні варіанти роботи, що демонструють різні результати. Щоб відповідати сучасним вимогам, регуляторна та законодавча база потребує певного оновлення. Мовиться про відповідність банківського регулювання глобальним викликам, готовність увійти до Євросони, гармонізувати законодавство, яке прирівняє українську фінансову систему до європейської. Обрання цього шляху потребувати чималої кількості змін та викликів, подолання яких може стати окремим об'єктом для аналізу.

Список використаних джерел

1. Agbada A.O. Appraising Financial Development Indicators and Capital Market Performance. *Finance & Economics Review*. 2020. Vol. 2. No. 1. pp. 45–62. URL: <https://doi.org/10.38157/finance-economics-review.v2i1.79>
2. Crowley J., Koukpmou P., Loukoianova E., Mialou A. Pilot Project on Concentration and Distribution Measures for a Selected Set of Financial Soundness Indicators. *SSRN Electronic Journal*. 2016. Vol. 26. pp. 1–25. URL: <https://doi.org/10.2139/ssrn.2754930>
3. Kıymaz H., Ozturkkal B. Financial Assessments and Investigation of Indicators of Financial Well-Being in an Emerging Market. *SSRN Electronic Journal*. 2017. pp. 1–28. URL: <https://doi.org/10.2139/ssrn.3030382>
4. Timmermans M., Heijmans R., Daniels H. Cyclical patterns in risk indicators based on financial market infrastructure transaction data. *Quantitative Finance and Economics*. 2018. Vol. 2. No. 3. pp. 615–636. URL: <https://doi.org/10.3934/qfe.2018.3.615>
5. Talani L.S. The Future of EMU: The Crisis of the Eurozone within the Context of the Global Financial Crisis. *European Political Economy*. 2020. P. 161–188. URL: <https://doi.org/10.4324/9781003074915-10>
6. DelleDonne G. Executives During the COVID-19 Pandemic: Contradictory Trends. In *Democracy after Covid*. London: Springer International Publishing, 2022. pp. 47–59. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-031-13901-7_3
7. Примостка Л., Краснова І., Примостка О., Шевалдіна В. Зміна парадигми регулювання фінансового ринку. *Бізнес Інформ*. 2022. № 2. С. 89–97. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-2-89-97>
8. Благун С. Дослідження впливу фінансових інновацій на основні фінансові показники України. *Бізнес Інформ*. 2021. № 12(527). С. 108–113. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-12-108-113>

9. Марута Р. Структурні фінансові індикатори як основа оцінки тенденцій нестабільності. *Ефективна економіка*. 2014. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3356>
10. Al-Janabi S.M., Roweesh A.M. The role of financial analysis with market indicators in diagnosing banking performance. *Muthanna Journal of Administrative and Economic Sciences*. 2022. Vol. 12. No. 1. pp. 266–281.
11. International Monetary Fund. Statistics Dept. *Financial soundness indicators compilation guide 2019*. URL: <https://www.imf.org/en/Data/Statistics/FSI-guide>
12. Types of legislation. European Union. URL: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/law/types-legislation_en

References

1. Agbada A.O. Appraising Financial Development Indicators and Capital Market Performance. *Finance & Economics Review*. 2020. Vol. 2. No. 1. pp. 45–62. URL: <https://doi.org/10.38157/finance-economics-review.v2i1.79>
2. Crowley J., Koukpmou P., Loukoianova E., Mialou A. Pilot Project on Concentration and Distribution Measures for a Selected Set of Financial Soundness Indicators. *SSRN Electronic Journal*. 2016. Vol. 26. pp. 1–25. URL: <https://doi.org/10.2139/ssrn.2754930>
3. Kiyamaz H., Ozturkkal B. Financial Assessments and Investigation of Indicators of Financial Well-Being in an Emerging Market. *SSRN Electronic Journal*. 2017. pp. 1–28. URL: <https://doi.org/10.2139/ssrn.3030382>
4. Timmermans M., Heijmans R., Daniels H. Cyclical patterns in risk indicators based on financial market infrastructure transaction data. *Quantitative Finance and Economics*. 2018. Vol. 2. No. 3. pp. 615–636. URL: <https://doi.org/10.3934/qfe.2018.3.615>
5. Talani L.S. The Future of EMU: The Crisis of the Eurozone within the Context of the Global Financial Crisis. *European Political Economy*. 2020. P. 161–188. URL: <https://doi.org/10.4324/9781003074915-10>
6. Delledonne G. Executives During the COVID-19 Pandemic: Contradictory Trends. In *Democracy after Covid*. London: Springer International Publishing, 2022. pp. 47–59. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-031-13901-7_3
7. Prymostka L.O., Krasnova I.V., Prymostka O.O., Shevaldina V.H. Changing the Paradigm of Financial Market Regulation. *Business Inform*. 2022. № 2. pp. 89-97. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-2-89-97> [in Ukrainian].
8. Blahun S.I. Researching the Impact of Financial Innovations on the Main Financial Indicators of Ukraine. *Business Inform*. 2021. № 12(527). pp. 108–113. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-12-108-113> [in Ukrainian].
9. Mahuta R. Structural financial indicators as a basis for evaluation of trends of instability. *Efficient economy*. 2014. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=33563356> [in Ukrainian].
10. Al-Janabi S.M., Roweesh A.M. The role of financial analysis with market indicators in diagnosing banking performance. *Muthanna Journal of Administrative and Economic Sciences*. 2022. Vol. 12. No. 1. pp. 266–281.
11. International Monetary Fund. Statistics Dept. *Financial soundness indicators compilation guide 2019*. URL: <https://www.imf.org/en/Data/Statistics/FSI-guide>
12. Types of legislation. European Union. URL: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/law/types-legislation_en

Tetiana SUNDUK

Senior Lecturer, State University of Trade and Economics
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8433-1939>
e-mail: 1993_coloxaukrnet@ukr.net

Oksana KALYTA

PhD in Economics, Associate Professor of department, State University of Trade and Economics
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2020-5751>

FINANCIAL MARKET INDICATORS IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION

Introduction. The application of the European experience of financial market indicators is an actual subject of research for Ukrainian scientists in connection with Ukraine's European integration aspirations. However, the conditions and realities of financial activity in Ukraine are excellent, so the tendency towards blind borrowing needs to be adjusted. The modern financial system of Ukraine is an extremely powerful component of the country's economic body, but there are many questions regarding the increase in the rate of economic instability, especially against the background of Russian military aggression. To further improve the functioning of the financial sphere, the use of financial indicators (opportunities to analyze the system) will become extremely relevant.

The purpose of the paper is to investigate European indicators of the financial market that can be used in Ukraine in the conditions of compliance with the course of European integration.

Research results. In the paper researched the most popular European interest rate indicators, which are used to determine the cost of long-term lending. The existence of reliable financial indicators is a key condition for the development of the financial market, which makes it possible to influence the mechanisms for determining financial risks. The paper draws attention to the prospects of financial regulation in the conditions of the Eurozone (if Ukraine joins the use of a single common currency) and the possibilities of modern standards of banking regulation. At the same time, there is a need for a strong response to fraud attempts. In particular, in the Federal Republic of Germany, contributors and the indicators declared by them are strictly controlled. Since 2016, EU countries have applied criminal liability for manipulation attempts.

Conclusions. Turning to the European experience of using financial indicators is relevant for Ukraine, especially in view of European integration aspirations. However, in order to meet modern requirements, there is a need to update the regulatory and legislative framework. Specific measures for reforms can become a separate object for research.

Keywords: security, financial indicators, Ukraine, European Union